

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
T.a.v. Staatssecretaris S. van Veldhoven
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Per mail: stientje.van.veldhoven@minienw.nl

Uw Kenmerk: BRIEF #456 VAN DE STAATSSECRETARIS VAN
INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Project: Samenwerken aan Riviernatuur

Betreft: Uw brief #456 van 11 december 2018 in relatie tot de aanstaande verondieping van de Vonkerplas in Dreumel, West Maas en Waal

Dreumel, 1 maart 2019

Geachte mevrouw Van Veldhoven,

Met deze brief vragen wij uw aandacht voor de aanstaande verondieping van de Vonkerplas in Dreumel. Dit omdat de gang van zaken haaks staat op de richtlijnen uit uw brief van 11 december 2018. Vooral daar waar het gaat om transparantie en het aannemelijk maken van een nuttige functie.

Het afgelopen jaar hebben wij getracht te participeren in een natuurontwikkelingsproject, waarvan de verondieping van de Vonkerplas één van de maatregelen is die natuurwinst op zou moeten leveren. Dat participeren hebben we gedaan door deel te nemen aan inloopavonden, ontwerpateliers en keukentafelgesprekken, door eigen onderzoek te doen en door gesprekken met wetenschappers en andere deskundigen te voeren.

De veelbelovende titels van die bijeenkomsten ten spijt, beklijft na één jaar participeren bij ons vooral het beeld dat er twee verondiegingsprojecten doorheen gerommeld worden. Niet met transparantie, maar juist met rookgordijnen, framing en gegoochel met termen zoals "aanbermen" in plaats van verondiepen. Maar ook door het negeren van kennis over de biodiversiteit, het maanden achterhouden van achtergrondinformatie en door een onjuiste voorstelling van zaken te geven wat betreft draagvlak. Weliswaar wordt de input van burgers door het begeleidende bureau tegenwoordig netjes vastgelegd in een gespreksverslag, maar van een belangenafweging hierbij is geen sprake.

Wij hebben op twee momenten formeel ons ongenoegen hierover op een onderbouwde manier geuit, zie achtergrondinformatie. Tevergeefs, want de Vonkerplas zal hoe dan ook worden verondiept en de burgers van Maas en Waal zijn niet meer dan een lastige horde die genomen moet worden, zo lijkt het.

Net zoals de ontzanders kan ook Staatsbosbeheer als eigenaar van de plas kennelijk geen weerstand bieden aan de perverse prikkel die het verondiepen biedt. Zo ontvangt zij naar eigen zeggen tussen de 1 en 1.5 miljoen Euro voor de "aanberming" en minimaal negen miljoen Euro voor de daaropvolgende volledige verondieping van de Vonkerplas vanaf 2022.

Wij zijn niet bij voorbaat tegen verondiepen en al helemaal niet tegen een veel betere financiering van Staatsbosbeheer, maar wel als dit resulteert in jarenlange overlast voor de bewoners en de natuur en als dit leidt tot een onnodige verspilling van publieke middelen en mogelijke blijvende schade aan de natuur en waterkwaliteit. Want een deel

van de grond uit het specifieke projectgebied zou ook kunnen worden verkocht, in plaats van Staatsbosbeheer ervoor te betalen. Dit blijkt uit een recent rapport over de grond uit dit specifieke gebied door Rijkswaterstaat.

De Vonkerplas is een grote, diepe plas met meestal kristalhelder water, gelegen aan de Waal in Dreumel. De plas en haar omgeving vormen een bijzonder rijk- en gezond natuurgebied waar velen van genieten.

De plas ligt in het projectgebied van het project "Samenwerken aan Riviernatuur" en meer specifiek gaat het over het deelproject UWDH (Uiterwaarden Wamel, Dreumel, Heerewaarden), waarvan de verondieping van de Vonkerplas één van de beoogde maatregelen is. Dit project heeft als doelen:

- de biodiversiteit verhogen (Natura 2000),
- de waterkwaliteit verbeteren (KRW, Kaderrichtlijn Water) en
- de waterveiligheid verhogen (NURG, Nadere Uitwerking Rivierengebied).

In praktisch alle maatregelen uit het programma kunnen burgers zich prima vinden, maar dat geldt zeker niet voor de verondieping van de Vonkerplas zoals die nu wordt ingestoken.

De nu bekende feiten zijn,

- Dat de Vonkerplas bij een objectieve vergelijking op basis van waarneming.nl een veel hogere biodiversiteit heeft dan alle "succes"-verondiegingsprojecten uit de brochure "De Meerwaarde van verondieping" en bovendien veel meer (75) rode lijst soorten heeft;
- Dat verondiepen niet nodig is om de projectdoelen UWDH te realiseren;
- Dat verondiepen van de Vonkerplas (bij een verder gelijke project-configuratie) leidt tot een hogere waterstand bij hoogwater.
- Dat er in West Maas en Waal en Maasdriel geen enkel draagvlak meer is voor verondiepen, na misstanden afgelopen jaren en recente commotie over de vervuiling in het project "Over de Maas" eveneens in Dreumel. Het is nu nog steeds niet bekend wat daar precies is- en wordt gestort.

Ondanks al deze feiten en omstandigheden zijn er heden toch nog steeds twee opeenvolgende grootschalige verondiegingsprojecten gepland in de Vonkerplas:

- Een grootschalige verondieping in het kader van het UWDH-project met 600.000 m³ tot 1.000.000 m³ grond uit het gebied, die gereed moet zijn in 2022, de MER-procedure hiervoor loopt reeds en
- Een tweede grootschalige verondieping daarna, eveneens in de Vonkerplas, met 6.000.000 m³ grond afkomstig van buiten het projectgebied. Deze volledige verondieping staat inmiddels los van het UWDH-project vanwege tijdsdruk en wordt nu getrokken door Staatsbosbeheer die tevens eigenaar van de plas is.

Vanwege het gebrek aan draagvlak en ontbrekende onderzoek naar de ecologie en waterkwaliteit van de plas heeft Staatsbosbeheer mede namens de deelnemende burgergroeperingen en ook de Gemeente West Maas en Waal (pas) op 18 februari 2019 aan VBNE een verzoek gedaan om de Vonkerplas mee te nemen in het onderzoek van B-Ware naar de kwaliteit van diepe plassen.

Wij juichen deze handreiking in principe toe, ware het niet, dat de kans dat dit onderzoek daadwerkelijk wordt uitgevoerd nu nihil is. En dat heeft alles te maken met de eerste grootschalige verondieping (de "aanberming") met 600.000 tot 1.000.000 m³ grond uit het gebied, die qua tijdslijn het onderzoek van B-Ware overlapt. Dit had Staatsbosbeheer, die naast initiatiefnemer van de tweede verondieping van zes miljoen ton, tegelijkertijd mede-opdrachtgever, omgevingsmanager en begunstigde van het eerste "aanbermingsproject" is, natuurlijk moeten- en kunnen weten.

Iedereen begrijpt dat het twee jaar lang storten door 22000 vrachtwagens met baggerspecie alleen al door de herrie en trillingen, maar ook door een zware vertroebeling

van het water, tijdelijk een grote aanslag op de ecologie en waterkwaliteit geeft. Niet voor niets heeft Piet-Jan Westendorp, Directeur van Onderzoekcentrum B-Ware, in een recent gesprek met ons hierover aangegeven dat wij niet in aanmerking zullen komen voor dit onderzoek om die reden.

Kortom, er is geen enkele belangenafweging gemaakt. Hoe kan het dat vaag geformuleerde positieve effecten zoals "natuurwinst" zonder enige steekhoudende onderbouwing worden verkozen boven een grote negatieve impact of weerlegging van de positieve claims die wel met feiten zijn onderbouwd? En kennelijk speelt ook het gebrek aan draagvlak geen rol van betekenis.

De inwoners van Maas en Waal vrezen terecht dat één kleine gemeente letterlijk het afvoerputje van Europa gaat worden, want dat is het met drie verondiepingsprojecten van in totaal 17 miljoen ton afval en -grond op de rol. Ofwel 11,3 keer de Kuip in Rotterdam afgevuld tot aan de rand met troep.

In de overweging dient onzes inziens meegenomen te worden dat het gebied de afgelopen vijftig jaar al voortdurend is geëxploiteerd door haar eigenaren Nederzand/ Delgromij en later Staatsbosbeheer door:

- Kleiwinning in de jaren 70
- Winning van 5.000.000 ton zand vanaf 1985
- Opslag van 100.000 ton zwaar vervuild havenslib, het "gronddepot Dekker" dat in het UWDH-project weer afgevoerd zou moeten worden
- Kleiwinning voor de Dijkverzwaring in 1995 en
- Een (onnodig) grote ontbossing door Staatsbosbeheer in 2017.

De activiteiten hebben voor de eigenaren reeds miljoenen Euro's opgeleverd, maar de burgers van Dreumel hebben er behoudens de bijdrage aan de dijkverzwaring louter zware overlast van gehad.

Wij willen dat het gerotzooi hier en nu stopt en daarbij vragen we u om handhaving van de richtlijnen uit uw brief van 11 december.

Een verplichte deelname aan het onderzoek door B-Ware en het terugbrengen van twee verondiepings-trajecten tot één project na onderzoek, zou ons als burgers in ieder geval het gevoel geven dat de natuur in onze omgeving en de mensen die daarin leven en recreëren op waarde worden geschat.

Maar beter nog per direct een algemeen verbod op nieuwe grootschalige verondiepingen totdat de nieuwe regels van kracht zijn. Want van enig zelfregulerend vermogen is binnen het UWDH-project in ieder geval geen sprake en wij weten dat dit bij andere verondiepingsprojecten niet anders is.

Hoogachtend,

Burgercollectief de Dreumelse Waard,

dreumel@burgercollectief.club

Gert-Jan van Engelen
Dré van Rossum
Harold Koolhout
Frans van Egmond

<http://www.dreumel.burgercollectief.club>

Achtergrondinformatie bij bovenstaande brief:

Wie	Wat	Wanneer	link
BCDW	Correspondentie met bestuurlijke begeleidingsgroep UWDH – verzoek om informatie	28 feb 2019	
BCDW	Argumenten als inbreng voor de stuurgroep UWDH	18 feb 2019	bekijken
BCDW*	Presentatie Biodiversiteit Vonkerplas - VTC Wamel (11 min.)	17 Jan 2019	bekijken
K3 Delta – Grondbank GMG	De Meerwaarde van Verondiepen	10 jan 2019	bekijken
BCDW	Oproep aan opdrachtgevers UWDH	18 nov 2018	bekijken
Plastic Soup Foundation	Maas blijkt afvalput van België – een onderzoek naar het project Over de Maas in Dreumel	9 okt 2018	belijken
Projectteam UWDH	“Alle doelstellingen die op dit project zijn gelegd, vanuit Natura 2000, NURG en de Kaderrichtlijn Water kunnen zonder opvullen worden gerealiseerd”	17 mei 2018	beluisteren
BCDW	Presentatie zorgen over verondiepingsprojecten in Dreumel (50 min.)	17 mei 2018	bekijken
Provincie Gelderland	Herbestemmen van gezonde bovengrond in Gelderland - Verkenning van maatschappelijke kosten en baten	13 dec 2017	bekijken

*BCDW = Burgercollectief Dreumelse Waard

Natuurwaarden totaal; waargenomen soorten

